

MUUSIKATEOREETILISTE AINETE ÕPETAMISE PRAKTIKA JUHEND

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia muusikateaduse osakond valmistab ette muusikaloo, solfedžo, elementaartheooria, harmoonia, polüfoonia ja vormianalüüsi õpetajaid.

Muusikateoreetiliste ainete õpetamise praktika (MTX906) on muusikateaduse osakonna õpetajakoolituse integraalne osa ning sellele lubatakse üliõpilased, kes on sooritanud eksamid ja arvestused vastavates eeldusainetes MTX201, MTX211, MTX221. Muusikateoreetiliste ainete õpetamise praktika viiakse läbi magistriõppes.

Pedagoogilise praktika eesmärgiks on

- kinnistada arusaam muusikateoreetiliste ainete õpetaja rollist ja tööülesannetest muusikateoreetiliste ainete kui muusikahariduse spetsiifilise osa kontekstis;
- omandada erinevate õpetamismeetodite ja -strateegiate vaatlemise ning analüüsimise baasoskused lähtudes didaktika põhimõtetest;
- omandada teoreetiliste teadmiste rakendamise baasoskused tegelikus õpetamisprotsessis;
- omandada baasoskused enda kui õpetaja tegevuse analüüsiks.

Praktika aruandlus ja üliõpilaste hindamine

Bakalaureuseõppes peab üliõpilane esitama kokkulepitud kuupäevaks täidetud vaatluslehed ning kirjutama nende põhjal kogu praktikat kokku võtva koondaruande (vt [tunnivaatluse blankett](#)).

Magistriõppes peab üliõpilane esitama kavandatavate praktikatundide konspektid (vt [tunnikonspekti blankett](#)), läbiviidud tundide videosalvestised (viimased on nõutavad vaid siis, kui juhendav õppejõud ei saa praktikatunnist osa võtta) ning enesevaatluslehe, kus üliõpilane analüüsib läbiviidud praktikatunni põhjal enda tegevust õpetajana (vt [eneseanalüüsi blankett](#)).

Hindamiskriteeriumiteks bakalaureuseõppes on

- osavõtt praktikat sissejuhatavast seminarist;
- ettenähtud vaatlustundide külastamise määr;
- tunnivaatluslehtede täitmise korrektsus ja korrektselt täidetud vaatluslehtede arv;
- tunnivaatluslehtede täitmisel avalduv üliõpilase analüüsi- ja üldistusvõime määr;
- osavõtt praktikat lõpetavast seminarist.

Hindamiskriteeriumiteks magistriõppes on

- praktikatunni konspekti korrektsus ja piisavus praktikatunni läbiviimiseks;
- kirjandusega iseseisvalt töötamise võimekuse ja õpetatava aine valdamise määr;
- proovitunni läbiviimise kvaliteet;
- proovitunni analüüsi (eneseanalüüsi) kvaliteet, korrektsus ja põhjalikkus;
- proovitunnis ilmnenu didaktiliste, psühholoogiliste ja kasvatuslike vigade vältimise määr proovitunnile järgnevas praktikatunnis;
- praktikatundide läbiviimise kvaliteet;
- praktikatundide analüüsi (eneseanalüüsi) kvaliteet, korrektsus ja põhjalikkus;
- osavõtt praktikat lõpetavast seminarist.

Praktika korraldus

Bakalaureuseõppe praktika algab sissejuhatava seminariga, kus juhendav praktikaõppejõud tutvustab tunnivaatluslehtede (vt [tunnivaatluse blankett](#)) täitmise põhimõtteid. Pärast seda vaatleb üliõpilane vähemalt kolme vastava aine tundi. Vaatluse ajal täidab üliõpilane tunnivaatluslehti. Kokkulepitud kuupäevaks esitab üliõpilane täidetud vaatluslehed juhendavale praktikaõppejõule. Praktika lõpeb kokkuvõtva seminariga, milles analüüsitakse üliõpilaste poolt täidetud tunnivaatluslehti.

Magistriõppes koostab üliõpilane individuaalse praktikatundide ettevalmistamise ja läbiviimise tegevuskava – praktikatunni konsekti (vt [tunnikonsekti blankett](#)) – ja esitab selle praktikat juhendavale õppejõule. Sellele järgneb praktikatunni konsekti analüüs ja selles võimalike muudatuste tegemine. Lähtudes konsektis kirjeldatud tegevuskavast viib üliõpilane enne tegeliku praktikatunni sooritamist kaastudengite ees läbi kontroll- ehk proovitunni, mida kaastudengid analüüsivad lähtudes tunnivaatluslehtedest ning praktikant lähtuvalt eneseanalüüsilehest (vt [eneseanalüüsi blankett](#)). Pärast proovitundi viib üliõpilane valitud koolis läbi tegeliku praktikatunni, mida praktikant analüüsib samuti lähtuvalt eneseanalüüsilehest. Praktika lõpeb kokkuvõtva seminariga, milles läbiviidud praktikat analüüsitakse.

Üliõpilase ülesanneteks bakalaureuseõppes on

- praktikat sissejuhatavast seminarist osavõtmine;
- vaatlustundide külastamine ja analüüsimine;
- õpetaja tegevuse analüüsimine;
- praktikapäevikusse märkmete tegemine;
- õpilaste jälgimine ja nende teadmiste ning oskuste määratlemine;
- praktikat lõpetavast seminarist osavõtt.

Üliõpilase ülesanneteks magistriõppes on

- individuaalse tegevuskava (praktikatunni konsekti) koostamine;
- praktikatunniga seotud abi- ja illustreerivate materjalide ettevalmistamine;
- proovitunni läbiviimine;
- läbiviidud proovitunni analüüsimine;
- kaasüliõpilaste proovitundide vaatlemine ja analüüsimine.
- praktikatunni organiseerimine Georg Otsa nimelises Tallinna Muusikakoolis, Tallinna Muusikakeskkoolis, Tallinna Muusika- ja Balletikoolis või mõnes teises õppeasutuses, kus vastavat ainet õpetatakse samal tasemel (praktikatunni organiseerimisel on üliõpilasel õigus paluda vajadusel juhendava õppejõu abi);
- praktikatunni läbiviimine;
- läbiviidud praktikatunni analüüsimine;
- praktikat lõpetavast seminarist osavõtt.

Praktikajuhendaja ülesanneteks bakalaureuseõppes on

- vaatlustunde sissejuhatava seminari läbiviimine;
- vaatlustundide organiseerimine Georg Otsa nimelises Tallinna Muusikakoolis, Tallinna Muusikakeskkoolis või Tallinna Muusika- ja Balletikoolis;

- üliõpilastega vaatlustundide analüüsimine;
- praktikat kokkuvõtva seminari läbiviimine.

Praktikajuhendaja ülesanneteks magistriõppes on

- üliõpilase nõustamine praktikatunni läbiviimise kava koostamisel;
- üliõpilase nõustamine sobiva materjali leidmisel;
- üliõpilase praktikatunni organiseerimisel abistamine (vajadusel);
- proovitunni organiseerimine;
- proovitundide modereerimine;
- üliõpilase poolt läbi viidud praktikatunni analüüsimine.

Vaatluspraktika komponendid

Didaktiline komponent

- didaktika printsiipide järgimine;
- tunni struktuur ja tüübid;
- tunni eesmärgid;
- meetodite vastavus eesmärgile;
- motivatsiooni loomine;
- õpilaste aktiveerimise võtted;
- iseseisva ja rühmatöö vahekord tunnis;
- reprodutseeriva ja loomingulise tegevuse suhe;
- õppetöö diferentseerimine.

Psühholoogiline komponent

- õpilaste tähelepanu organiseerimine;
- õpilaste ergutamisevõimaluste kasutamine;
- tegevusele innustamine või sundimine;
- tunnetustegevuse või -protsesside esilekutsumine;
- õpetaja isiksuseomaduste kaasmõju.

Kasvatuslik komponent

- korraharjumuste kinnistamine;
- õpilaste väärtushinnangute kujundamine;
- suhtlemistasand;
- kasvatuslike võimaluste rakendamine.

Tunnivaatluse üldisemad põhimõtted

Tunnis jälgitakse õpilasi, nende tegevust, õpioskusi (võimekust) ja reageeringuid. Samuti jälgitakse tunnis õpetajat, tema meetodiliste võtete valdamist. Neid kahte komponenti ühendades proovitakse analüüsida seda, kuidas vaadeldavas tunnis toimub õppimine.

Konkreetset tundi ja selle rolli vaadeldakse vastava aine üldise omandamise kontekstis.

Tundi vaadeldakse lähtuvalt selle eesmärgist. Viimasest tulenevalt on võimalik hinnata tunni ülesehitust, selle erinevate komponentide mõttekust, valitud metoodika põhjendatust jne.

Tunnianalüüs ei ole tunni kirjeldamine või tunnis toimunu meenutamine ja ülerääkimine, samuti üldistuste tegemine ja hinnangute andmine tunni kohta. Tunnianalüüs on tunni erinevate komponentide (episoodide) teoreetiline eristamine ja analüüsimine lähtudes tunni (oletatavast) eesmärgist. Tunnianalüüsi eesmärgiks on oma praktilise tegevuse (tunni läbiviimise ja sellega seonduva) korrastamine ja mõtestamine.

Tunni analüüsimisel on oluline

- suunatus tegevusele isiku asemel;
- tähelepanekute tegemine otsustuste, tõlgenduste ja hinnangute asemel;
- arutlus hukkamõistmise asemel;
- ideede ja info pakkumine nõu andmise asemel;
- "siin ja praegu" situatsiooni arvestamine üldistuste asemel;
- heakskiitev hoiak uuriva ja süüdistava hoiaku asemel.